

KURUMSAL İLETİŞİM DİREKTÖRLÜĞÜ
Directorate of Corporate Communication

Dersin Adı: İş Sağlığı ve Güvenliği

Dr. Öğr. Üyesi Sinan UZUNDUMLU

Nelere değineceğiz?

İş Kazaları

- ✓ İş Kazası,
- ✓ İş Kazalarının Sınıflandırılması,
- ✓ İş Kazalarının Nedenleri,
- ✓ Çalışanların Çalışmaktan Kaçınma Hakkı,
- ✓ İş Kazası ve Meslek Hastalıklarının Kayıt ve Bildirimi,
- ✓ Çalışanların Eğitimi

Kaza ve İş Kazası nedir?

- Belli bir zarar ve arızalanmaya sebep olan, beklenmeyen, umulmayan ve önceden planlanmamış olaylara “**kaza**” denir.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun 3 maddesine göre **iş kazası**;

- İşyerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenen özre uğratan olaya denir.

Kaza ve İş Kazası nedir?

(ILO)

- Önceden planlanmamış, bilinmeyen ve kontrol altına alınamamış olan etrafa zarar verebilecek nitelikteki olaydır.

(WHO)

- Önceden planlanmamış kişisel yaralanmalara, maddi zarara ve üretimin durmasına sebep olan olaydır.

Kaza ve İş Kazası nedir?

- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 13. maddesine göre;
  - Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,
  - İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle veya görevi nedeniyle, sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş veya çalışma konusu nedeniyle işyeri dışında,
  - Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
  - Emziren kadın sigortalının, çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
  - Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş geliş sırasında,

meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen özre uğratan olaya “**iş kazası**” denir.

İş Kazalarının Sınıflandırılması

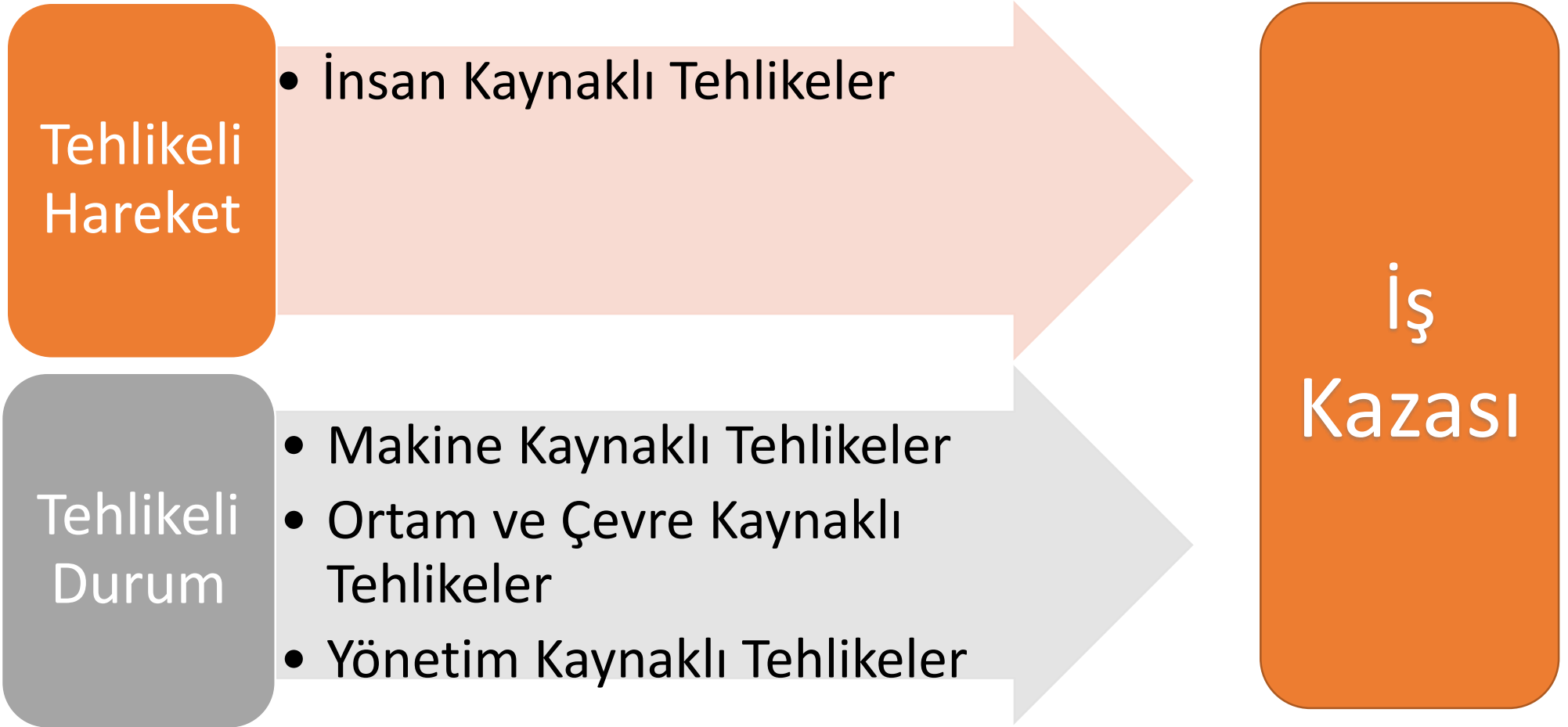
1. Yaralanmanın ağırlığına göre kazalar
  - Yaralanma ile sonuçlananlar,
  - Sürekli iş göremezliğe neden olanlar,
  - Ölümle sonuçlananlar,
  - Tedavi gerektirmeyenler,
2. Yaralanmanın cinsine göre kazalar
  - Kafa yaralanmaları,
  - İç organ yaralanmaları,
  - Ruhsal ve sinirsel tahribat yapanlar,
  - Diğer vücut bölümlerinde meydana gelen tahribatlar (boyun, kol, bacak vs.)

İş Kazalarının Sınıflandırılması

3. Cinsine göre kazalar

- Düşme ve incinme,
- Yanma,
- Ezilme ve sıkışma,
- Elektrik kazaları,
- Göze yabancı cisim kaçması
- Patlamalar
- Makine ve el aletlerinde olan kazalar
- Zararlı ve tehlikeli madde ile temas sonucu olan kazalar

İş Kazalarının Nedenleri

İş Kazalarının Nedenleri

1. İnsan Kaynaklı Tehlikeler

a. Fiziksel Nedenler

- Yorgunluk
- Uykusuzluk
- Alkol
- Hastalık
- İşe yetersizlik

b. İşyeri Nedenleri

- İnsan ilişkileri
- Takım çalışması
- İletişim

İş Kazalarının Nedenleri

2. Makine Kaynaklı Tehlikeler

- Hatalı makine ve ekipman yerleşimi,
- Eksik veya kusurlu koruyucular,
- Yetersiz standardizasyon,
- Yetersiz kontrol ve bakım,
- Yetersiz mühendislik hizmetleri.

İş Kazalarının Nedenleri

3. Ortam ve Çevre Kaynaklı Tehlikeler

- Yetersiz çalışma bilgisi,
- Uygun olmayan çalışma metodu,
- Uygun olmayan çalışma yeri ve ortamı vb.

4. Yönetim Kaynaklı Tehlikeler

- Yetersiz yönetim organizasyonu,
- Tamamlanmamış kurallar ve talimatlar,
- Yetersiz güvenlik yönetim planı,
- Eğitim ve öğretim yetersizliği,
- Uygun olmayan nezaret, yönetim ve rehberlik
- Uygun olmayan personel istihdamı,
- Yetersiz sağlık kontrolleri vb.

Çalışanların Çalışmaktan Kaçınma Hakkı

İSG Kanunu'nun 13. Maddesine göre;

- Ciddi ve yakın tehlike ile karşı karşıya kalan çalışanlar kurula, kurulun bulunmadığı işyerlerinde ise işverene başvurarak durumun tespit edilmesini ve gerekli tedbirlerin alınmasına karar verilmesini talep edebilir. Kurul acilen toplanarak, işveren ise derhâl kararını verir ve durumu tutanakla tespit eder. Karar, çalışana ve çalışan temsilcisine yazılı olarak bildirilir.
- Kurul veya işverenin çalışanın talebi yönünde karar vermesi hâlinde çalışan, gerekli tedbirler alınıncaya kadar çalışmaktan kaçınabilir. Çalışanların çalışmaktan kaçındığı dönemdeki ücreti ile kanunlardan ve iş sözleşmesinden doğan diğer hakları saklıdır.

Çalışanların Çalışmaktan Kaçınma Hakkı

İSG Kanunu'nun 13. Maddesine göre;

- Çalışanlar ciddi ve yakın tehlikenin önlenemez olduğu durumlarda birinci fıkradaki usule uymak zorunda olmaksızın işyerini veya tehlikeli bölgeyi terk ederek belirlenen güvenli yere gider. Çalışanların bu hareketlerinden dolayı hakları kısıtlanamaz.
- İş sözleşmesiyle çalışanlar, talep etmelerine rağmen gerekli tedbirlerin alınmadığı durumlarda, tabi oldukları kanun hükümlerine göre iş sözleşmelerini feshedebilir. Toplu sözleşme veya toplu iş sözleşmesi ile çalışan kamu personeli, bu maddeye göre çalışmadığı dönemde fiilen çalışmış sayılır.
- İSG Kanununun 25 inci maddesine göre işyerinde işin durdurulması hâlinde, bu hükümler uygulanmaz.

İş Kazalarının Kayıt ve Bildirimi

- İşveren, bütün iş kazalarının ve meslek hastalıklarının kaydını tutar, gerekli incelemeleri yaparak bunlar ile ilgili raporları düzenler.
- İşveren, işyerinde meydana gelen ancak yaralanma veya ölüme neden olmadığı halde işyeri ya da iş ekipmanının zarara uğramasına yol açan veya çalışan, işyeri ya da iş ekipmanını zarara uğratma potansiyeli olan olayları inceleyerek bunlar ile ilgili raporları düzenler.
- İşveren, iş kazalarını kazadan sonraki üç iş günü içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirimde bulunur.
- Sağlık hizmeti sunucuları kendilerine intikal eden iş kazalarını en geç on gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirir.
- Meydana gelen iş kazasını kolluk kuvvetlerine derhal bildirir.

Çalışanların Eğitimi (İSG Kanunu Madde 17)

- İşveren, çalışanların İSG eğitimlerini özellikle; işe başlamadan önce, çalışma yeri veya iş değişikliğinde, iş ekipmanının değişmesi hâlinde veya yeni teknoloji uygulanması hâlinde vermekle yükümlüdür.
- Eğitimler, değişen ve ortaya çıkan yeni risklere uygun olarak yenilenir, gerektiğinde ve düzenli aralıklarla tekrarlanır.
- Çalışan temsilcileri özel olarak eğitilir.
- İş kazası geçiren veya meslek hastalığına yakalanan çalışana işe başlamadan önce, söz konusu kazanın veya meslek hastalığının sebepleri, korunma yolları ve güvenli çalışma yöntemleri ile ilgili ilave eğitim verilir. Ayrıca, herhangi bir sebeple altı aydan fazla süreyle işten uzak kalanlara, tekrar işe başlatılmadan önce bilgi yenileme eğitimi verilir.

- Kaynaklar
İSG Kanunu
İş Kanunu